PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Kansanmusiikissa ei ole mitään hävettävää.
OHJELMATUOTTAJA ANTTI JÄRVELÄ, KAUSTISEN KANSANMUSIIKKIJUHLAT

11.07.12

Aurinko nousee

Helsingissä kello 4.15
ja laskee kello 22.35
Oulussa kello 3.03
ja laskee kello 23.41

Päivän sana

11.7. Pidä sinä kiinni siitä, minkä olet oppinut. Sinähän olet siitä varma, koska tiedät, keiltä olet sen oppinut. 2. Tim. 3:14
12.7. Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetukseksi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään. 2. Tim. 3:16

Nimipäiviä

Tänään keskiviikkona: Elli, Noora, Nelli, Eleonoora
Huomenna torstaina: Hermanni, Herkko, Herman

Mietelause

Kellonkukka soitteli aamun tulla
heinäkuisen pientaren maailmaan.
Perhosparvi oli jo kisailulla
ylitse kukkia pursuavan maan.
Aaro Hellaakoski

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAS
Suomen MK Häme-Uusimaan aluejohtaja **Antti Koskimäki** 16.7. Loppi. Juhlat kotona klo 13 alkaen.

KOULUPÄIVÄKIRJA

Kun he lähtevät

Siinä on samaa haikeutta kuin ensimmäisten muuttolintujen lähdössä. Nyt jo, vastahan ne tulivat. Eli samanlaista elämänpituista ikävää ihminen tuntee, kun omat vanhemmat jättävät tämän elämänkierron. Ensi tulee suru, sitten pitkä ikävä, niin kuin Paavo Haavikko sanoi, kun menetti tyttärensä.

Silloin katsoo ikään kuin kahteen suuntaan; on eletty elämä. Eikä samanlaisia ihmiskontakteja tule, mitä vanhempiensa kanssa kokee, vaikka suhteet sitten olisivat olleet minkä laatuiset tahansa. Sen jälkeen on minun vuoroni.

Omat vanhemmat ovat siis jokaiselle eräänlaisia ensimmäisiä ja viimeisiä. Sitten tulee oma elämä, jossa on ainakin kaksi samantyylistä, muista kokemuksista poikkeavaa kohtaamista. Usein nuo persoonat kaivautuvat muistista juuri silloin, kun katsoo, mitä muita merkittäviä ihmisiä elämäni varrella olen kohdannut.

Psykoanalyytikko ja nuorisopsykologi Torb-Jörn Häggglund on sanonut, että jokaisella taiteilijalla on ollut joku henkilö lapsuudessa tai nuoruudessa, joka on hyväksynyt tämän persoonan. Hän sanoo sitä muusaksi, ymmärtäjäksi.

Minulla tämä henkilö (äitini lisäksi) oli pienen kyläkoulun opettaja. Hän oli nuori valmistunut nainen, jonka säärissä näin ensimmäisen kerran nailonsukat. Voi! Hän jätti minut opettajanpöydän taakse, kun lähti kirkolta hakemaan palkkaa. Sitten hän kerran sanoi: Sinusta pitää tulla opettaja.

Oli liikuttava hetki myöhemmin, kun sain ensimmäisen romaanini tekijänkappaleet. Ajoin lapsuuteni Etelä-Karjalaan pienen kyläkoulun pihaan (opettaja oli siirretty lakkautetun kouluni naapuriin), koputin luokan oveen, annoin teokseni opettajalleni ja sanoin, että en minä tiedä, mihin tämä johtaa, mutta tiedän, mistä tämä on saanut alkunsa. Kun halasimme, huomasin että hänen kasvonsa olivat märät. Hän vapisi ja sanoi että pääsit sinne mihin pyrit.

Tähän kohtaan päiväkirjassa merkkautuu tuore tieto, joka on sukua tuolle sanonnalle ”ensimmäinen ja viimeinen”. Sain viestin, että opettajakoulutuslaitokseni psykologian ja kasvatustieteen opettajani on jättänyt tämän elämän. Ensimmäinen ja viimeinen opettajani on siis poissa.

Tämä opettaja oli nuori, simpsakka nainen, jota opiskelijapoika katseli mielellään. Sain häneltä sellaista elämäntavaraa psykologioineen, oppilaantuntemuksineen ja kasvatuksen historioineen, että niillä pärjäsi koko opettajauran, kun niiden päälle otti aina uutta tietoa.

Hän oli pappis- ja koulumaailman suvun edustaja; koskaan hän ei mennyt naimisiin, mutta tykkäsi kouluttaa miessukupolvia opettajiksi.

Hän eli 86-vuotiaaksi. Minulla oli onni olla hänen kanssaan konventionaalisessa kirjeenvaihdossa yli 15 vuotta, viimeiset meilaten. Itse asiassa sain olla ”opettajakoulutuksessa” loppuelämäni, kun vaihdoimme tämän viimeisen opettajani kanssa tuoreimmat koulumaailman tutkimukset ja tahtomukset. Lisäksi sain ikään kuin hetkeksi takaisin opiskeluaikani parhaat vuodet, nuo arvokkaat. Hänen viimeinen meilinsä on minulle arkistoni aarre.

Opettajistani ensimmäinen ja viimeinen on poissa. Näissä merkeissä tässä elämänkoulussa olen siis yksin.

MATTI SUMMANEN
on vantaalainen kirjailija ja opettaja.

matti.summanen@pp1.inet.fi

Ilmoita tapahtumista tekstiviestillä

MT:n menopalvelu toimii *maaseuduntulevaisuus.fi/menopalvelu* -osoitteessa verkossa.

- Ilmoituksia tapahtumista voi jättää joko verkossa tai myös tekstiviestillä.
- Lähetä viesti numeroon 173172.
- Yhden viestin hinta 1,90 euroa.
- Viestin alkuun kirjoitetaan MENO
- Sitten laitetaan tapahtuman tyyppi (katso lista alta).
- Kolmanneksi puhelun suuntanumero alueelle
- Neljänneksi paikkakunta
- Viides tieto on päivämäärä (pp.kk.vv)
- Kaikkien tietojen väliin on laitettava tyhjä välilyönti, ei pistettä tai pilkkua!
- Viestin loppuun voi kirjoittaa lisätietoja tapahtumasta.
- Enimmäismitta on 160 merkkiä.
- Tapahtumatyypit
IL = iltamenot
KY = kylätapahtumat
LA = lapsille
LU = luennot ja seminaarit
MA = markkinat, myyjäiset ja kirpputorit
MU = musiikki
NÄ = näyttelyt
SU = sukukokoukset
TE = teatteri
UR = urheilu ja liikunta
US = uskonnolliset tapahtumat
MUU = muut tapahtumat

Täydelliset ohjeet palveluun löytyvät MT:n verkkolehdestä.

Viulu soi kesäillassa 45. kerran

Kesäilta, 3 000 pelimannia ja satoja talkoolaisia. Niistä syntyy Kaustisen kansanmusiikkijuhlien henki.

TERO PAJUKALLIO

Shouta Enomoto taitaa avainviulun soiton. Hän on ihastunut skandinaaviseen kansanmusiikkiin ja haluaa kiertää Pohjoismaissa.

KAUSTINEN (MT)
Kokkolasta saapuva linja-auto tiputtaa parkkipaikalle kourallisen ihmisiä viulukotelot käsissään. Kuin hypnotisoituna porukka lähtee kulkemaan kohti etäämpää soljuvaa musiikkia. Matkan varrella jokainen talo soi. Soittimia viritellään ja poljetaan jalalla tahtia.

Portilla viisihenkinen pelimanniryhmä on kiivennyt traktorin lavalle jammailemaan. Parinkymmenen metrin päässä tanssii tusina kansallispukuisia lapsia. Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on polkaistu käyntiin 45. kerran.

Paikalle odotetaan 3 000 pelimannia ja yli 70 000 kansanmusiikin ystävää.

Koko kunta osallistuu
Kunnanjohtaja **Arto Alpia** ei voisi kuvitellakaan Kaustista ilman festivaaleja. Talousvaikeudet kaatoivat aiemman festivaalijärjestäjän, mutta nyt puikoissa on uusi porukka ja nuorempi sukupolvi. Kunta on tukenut tapahtumaa 210 000 eurolla ja ostamalla konkurssipesän irtaimiston.

Alpian mukaan kansanmusiikki yhdistää kuntalaisia ja tuo matkailijoita. Tapahtuman järjestämiseen osallistuu joka vuosi satoja kaustislaisia. Festivaalien ansiosta kunnan palvelutarjonta on kehittyneempi kuin monella muulla 4 000 asukkaan paikkakunnalla.

”Moni kuntalainen on saanut kansanmusiikin parista itselleen ammatin”, Alpia iloitsee.

Hän kiittää kaikkia asukkaita tapahtuman mahdollistamisesta: ”Esimerkiksi ilman perhemajoitusta tarjoavia kuntalaisia emme saisi niin suurta määrää kävijöitä majoitettua.”

Trombi repi katoksia
Festivaalin avajaispäivänä pora surisee vielä olutteltan myyntitiskin nurkassa. Siellä ahertaa rakennus- ja huoltovastaava **Jussi Sinkkonen**. Hänen työrupeamansa alkoi jo kuukausi sitten.

Kaustisella asuvalla Sinkkosella on yli 20 vuoden kokemus musiikkijuhlien järjestämisestä. Ajanjaksolle on mahtunut telttakatoksia repinyt trombi ja monta muuta yllättävää tilannetta.

Sinkkosen mukaan tällä kertaa ei ole sattunut mitään poikkeuksellista. Mitä nyt on ollut hieman kiire ja asiat jääneet viime tinkaan, kun järjestäjät ovat vaihtuneet.

Viime vuonna Sinkkonen purki yksinään koko festivaalialueen. Urakka kesti lokakuun puolelle. Tänä vuonna telttakatokset ja aidan pistetään paketteiin koulujen alkuun mennessä. Ennen purkuhommia juhlitaan kuitenkin koko viikko.

Sinkkonen odottaa innolla lauantaina soitettavaa Rautavaara-konserttia. Sitä ennen on viimeisteltävä aita ja hoidettava monta muuta asiaa.

Ei mitään hävettävää
Keskuslavalta kaikuu avajaispuhe. Sen pitää uuden polven ohjelmatuottaja **Antti Järvelä**. Hän on innoissaan festivaalien vetovastuusta ja hehkuttaa, ettei vaikeuksista kärsineiden festivaalien järjestämisessä ole enää ”jarru päällä”. Suomalainen kansanmusiikki on kuulemma kovassa huudossa myös ulkomailla.

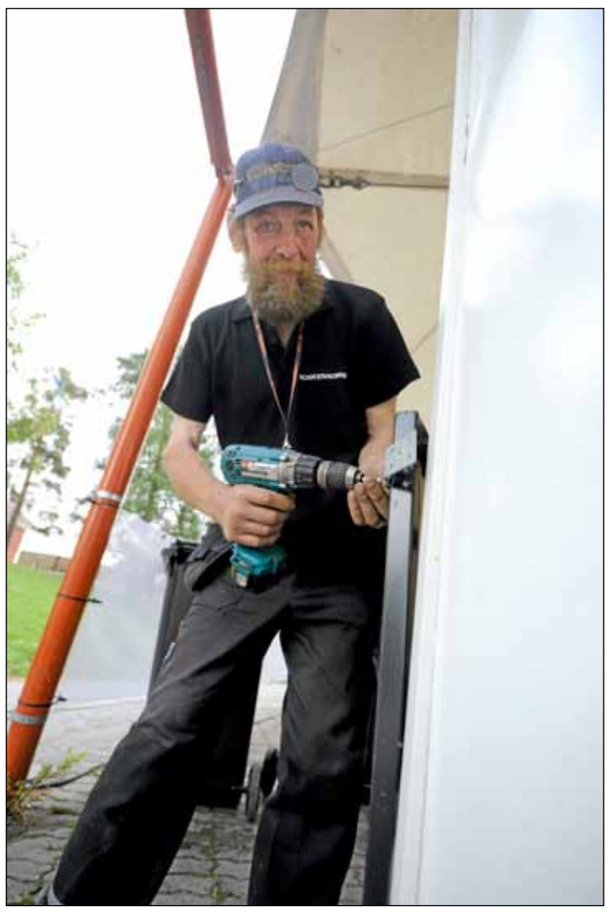

Jussi Sinkkonen pistää anniskelualueen tiskin kuntoon. Hän on toiminut yleismiehenä kansanmukkifestivaaleilla yli 20 vuotta.

”Kansanmusiikissa ei ole kerta kaikkiaan mitään hävettävää!” Järvelä julistaa ja saa raikuvat aplodit.

Illan mittaan orkesteri toisensa jälkeen osoittaa Järvelän puheet todeksi. Erityisen mieleenpainuva on japanilaisen pelimanniryhmän Drakskipin ensimmäinen konsertti ulkomailla. Soittajat elehtivät aluksi hermostuneesti, mutta pian musiikki vie mukanaan.

Avainviulua vimmatusti vinguttava **Shouta Enomoto** hyppii lavalla kuin kamppailulajien harrastaja.

”Moi! Olen japanilainen, olen sinkku”, Enomoto tavaa mikrofoniin ja saa hersyvät aplodit.

Virallisen ohjelman loputtua illan pikkutunneilla alkaa spontaani soitanta. Kaustisen henkeen kuuluu musisointi kadunkulmassa, leirintäalueella tai anniskelualueella. Riittää, että yksi pelimanni kaivaa viulun kotelostaan, niin hetkessä ympärillä on säkkipilli, kitara ja kymmenen muuta viulua.

KATJA KOLJONEN
Kaustinen Folk music festival 9.–15.7.
Ohjelma www.kaustinen.net.

Tuula viitala (oik) on majoittunut Raija ja Teuvo Isokankaan kotiin. Juttu luistaa aamiaispöydässä.

Kaustisella majoitutaan perheisiin

Raija ja **Teuvo Isokangas** ovat jo lähes vuosikymmenen ajan toivottaneet kansanmusiikin ystävät tervetulleiksi kotiinsa yöpymään. Pariskunta huomasi, että tilaa riittää muillekin, kun lapset olivat lentäneet pesästä.

Kun tupa on täynnä, siellä yöpyy kymmenen festivaalikävijää. Isokankaat antavat jopa oman makuuhuoneensa vieraille ja ajavat itse yöksi kahdeksan kilometrin päässä sijaitsevalle mökille. He luottavat vieraisiinsa täysin. Aamulla pariskunta palaa kämpille tarjoilemaan aamiaista.

Tälläkin kertaa talo on loppuviikosta täynnä. Tiistaiaamuna yöpymässä on vasta yksi pariskunta.

Runous elää musiikissa
Espoolainen **Tuula Viitala** kömpii yläkerrasta kahville. Mies on jo lähtenyt golfaamaan.

Tuntuu, että runous on siirtynyt musiikkiin ja täällä runo elää.
TUULA VIITALA

Viitalalla veri vetää kansanmusiikin pariin joka kesä. Edellisenä iltana hän nautti pelimanniyhtye Friggin taituroinnista sekä **M. A. Nummisen** ja **Pedro Hietasen** esityksestä.

”Kaksi vanhaa äijää renkutivat musiikkia ja pilkkasivat itseään, toisiaan ja yleisöä. Sillä lailla rakkaudella”, Viitala nauraa.

Hän rakastaa kansanmusiikkia, koska se muuttuu koko ajan.

”Tuntuu, että runous on siirtynyt musiikkiin ja täällä runo elää.”

Viitala ja isäntäpari kahvittelevat yhdessä toista tuntia. Juttua riittää muun muassa yhteisistä harrastuksista.

”Järjestämme perhemajoitusta juuri tämän takia. On mukava tutustua erilaisiin ihmisiin”, Raija Isokangas toteaa.

Elina Verronen Kaustisen Sales Keskusvaraamosta kertoo, että perhemajoitus järjestyy tänä vuonna noin 500 vierailijalle ja mökkimajoitus noin 250 hengelle.

Hän laskee, että yhteensä Kaustiselle voidaan majoittaa noin 2 000 henkeä vuorokaudessa. Loput majoittuvat telttoihin, tuttavien luokse tai Kokkolaan.

KATJA KOLJONEN

Revontulien äänet on nyt todistettu

Aalto-yliopiston tutkijat ovat ensimmäistä kertaa onnistuneet paikallistamaan, missä revontuliin liittyvät äänet syntyvät.

Kansantaruissa kuvatut ja erämaan kulkijoiden omin korvin kuulemat äänet syntyvät vain noin 70 metrin korkeudessa uusimman mittaustuloksen mukaan.

Tutkijat paikallistivat äänilähteet asentamalla kolme toisistaan erilleen sijoitettua mikrofonia havaintopaikalle, jossa revontulien ääniä nauhoitettiin.

Tutkijat vertailivat mikrofonien tallentamia ääniä ja niiden ilmassa kulkeutumisesta johtuvia viiveitä, minkä ansiosta he saivat selville äänien syntypaikan.

Havaintopaikalla nähtiin revontulia ja samaan aikaan myös Ilmatieteen laitos mittasi seudulta geomagneettisia häiriöitä, jotka vastasivat tyypillisiä revontulitilanteita.

”Tutkimus todistaa, että ihmiset voivat kuulla revontulien aikana niihin liittyviä ääniä. Aiemmin tutkijat ovat sanoneet, että revontulet ovat liian kaukana, jotta ihmiset voisivat kuulla niistä ääniä. Tämä on totta. Uusin tutkimuksemme osoittaakin, etteivät äänet synny kaukana näkemissämme revontulissa, vaan samat auringon hiukkaspurkaukset, jotka synnyttävät revontulia, voivat synnyttää myös äänilähteitä lähellä maanpintaa”, kertoo professori **Unto K. Laine** Aalto-yliopistosta.

Aiemmin tutkijat ovat sanoneet, että revontulet ovat liian kaukana, jotta ihmiset voisivat kuulla niistä ääniä.

Äänien syntymekanismien yksityiskohdat ovat yhä arvoitus eikä niitä esiinny säännöllisesti revontulien aikana. Nyt nauhoitetut äänet ovat vaimeita, lyhytkestoisia paukahduksia. Ne ovat niin hiljaisia, että vain vaivoin erottuvat ympäristön kohinasta.

Revontuliin liittyviä ääniä kuulleet ovat kuitenkin usein kuvailleet ääniä myös etäisenä kohinana ja rätinänä. Tutkijat pitävät tämän takia mahdollisena, että äänten syntymekanismeja on useita ja että äänilähteiden etäisyydet maanpinnalta voivat vaihdella.

MT

Porsaspöytä on uutta pohjoismaista muotoilua

Espoon modernin taiteen museon Emman kesänäyttely esittelee palkittua pohjoismaista muotia ja muotoilua.

Näyttelyssä ovat mukana kotimaisen designin kärkinimi **Harri Koskinen**, vaatesuunnittelijat **Henrik Vibskov** Tanskasta ja **Steinunn Sigurdardottir** Islannista sekä designryhmät Norway Says Norjasta ja Front Ruotsista.

”Me olemme tottuneet näkemään pohjoismaisen muotoilun puhdaslinjaisena ja pelkistettynä. Esimerkiksi Front-ryhmän karnevaalihenkinen muotoilu on erilaista siihen nähden”, kertoo näyttelyamanuenssi **Inka Laine**.

Front on suunnitellut muun muassa hevosen näköisen valaisimen sekä porsaspöydän.

Myös Vibskovin muotiluomukset poikkeavat perinteisestä pohjoismaisesta linjasta.

”Ne ovat hullutelevia ja humoristisia”, Laine luonnehtii.

Pohjoismainen muotoilu tänään 2012 -näyttely avautuu tänään keskiviikkona ja jatkuu 16. syyskuuta saakka. **STT**